

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului :</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p style="text-align: center;">APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisurile nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor :</p> <p>Pentru publicațiuni oficiloase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
---	---	---

O nouă ispravă baptistă.

De mult lumea știe cine sunt bapțiștii și ce urmăresc ei. De mult a încetat să mai vadă în ei, din punct de vedere moral, oameni corecți, împăcați cu conștiința și împrieteniți cu bunătatea. Isprava celor din Caransebeș, demascată de o tânără rătăcită câțiva ani printre ei, a fost de natură să desvăluie toată urâciunea lor sufletească, toată răutatea și micimea de suflet ce-i caracterizează.

E natural, și din punct de vedere al legilor psihologiei, ca oamenii ce se izolează de semenii lor să fie incomplecți sufletește; le lipsește acel sentiment de largă umanitate, care apropie și nu desparte; ei trăesc într'un fel de ghetto al lor, se adună „pentru rugăciune” noaptea, nu ziua, pretextând aceasta cu opreliștea — pe care primii creștini o puteau rupe doar în timpul nopții, — în realitate noaptea cu întunerecul ei răspunzând goliciunii și răutății lor sufletești.

Altfel poziția lor, baremi a celor din Caransebeș, pe urma celor arătate de noi, ar fi fost alta, cutezătoare, gata să înfrunte și să răspundă. În loc de asta însă, ca șoarecii speriați de pașii stăpânului casei, s'au retras în întunerecul capștei — nu pentru rugăciune și pocăință, ci ca să huiduiască, să anatematizeze pe „trădător”.

Iată, la puțină vreme o altă ispravă a lor, horibilă, bestială. Pe când venea dela rugăciune, și pe urma unei neînțelegeri(?) avute cu predicatorul(!) lor, doi bapțiști unul din Borlova și altul din Zlagna s'au luat la ceartă. Fiind noapte, unul din ei Pantelimon Bălaci trage două focuri de armă asupra „fratelui” său Constantin Negrei, lăsându-l pe câmp în agonie și într'un lac de sânge. Intâmplător trecând pe acolo cu bucate la ai săi, o femeie îl vede pe cel în agonie. Avizează pe părinți, îl duc acasă, dar

după încă trei ore de chinuri grozave, Constantin Negrei moare de glonțul care îi deschisese arterele sângelui său.

Cetitorii să mă ierte dacă am descris aci toată grozăvia, așa cum s'a petrecut. Bucuroși am fi fost toți să nu se fi vărsat sânge de om tânăr; oricât de rătăcit, Constantin Negrei tot ar fi găsit calea întoarcerii, și nu-i eschis că această cale i-a curmat-o copilandrul Pantelimon Bălaci. Vrem însă ca în toată lumina să fie văzute urâtele fapte ale sectarilor, ca rezultat tocmai al îndeletnicirii lor de a se izola în caste, ca niște complotiști, ca niște hoți și răufăcători.

Criminalul este oglinda cea mai fidelă, mai sinceră a spiritului ce domnește la sectari. Tânăr, crescând deci în acest spirit îngust, în momentul de ceartă, el s'a mai stăpânit. Cei bătrâni mocnesc în răutate, îi mistue ura și orice supărare, dar o stăpânesc. Coloarea palidă, caracteristică feței lor, îi arată roși de această boală ca și de mândria păcătoasă. Dar la tânărul învățacel, care avusese ceartă cu predicatorul, ca și cu „fratele” mai mare cu 10 ani ca el, supărarea ia forma faptei: crima.

Iată-i pe sectarii cari se iubesc între ei, cari se botează la vârsta matură; cari se adună noaptea și merg pe căile întunerecului ei. Mai poate oare cineva, chiar dintre acești bapțiști să creadă că ei sunt oameni aleși, în orice caz mai buni ca alții — fără să cadă în păcatul fariseismului?! Odată, unul neștiutor îmi spunea pe tren că ei sunt curați. „Dar cu ce fel de buze îmi spui aceste vorbe? îl întrebai eu, și mustrarea „superiorului” său veni îndată de îl îndrumă la tăcere....

Bapțiștii se ceartă cu predicatorul lor, se ceartă între sine. — Cearta cu predicatorul e în stare să isce crimă! Poartă la ei arme — desigur ilegal, se ucid în timpul nopții — tot atunci când se adună să se roage. Ce fel de

fapte sunt acestea?! Iar criminalul nu are atâta muștrare a cugetului, să-l lase pe semenul său (căci „frate“ nu-i mai putea fi) în vărsarea sângelui, chinuind?! Dar ce să aștepti dela un criminal....

„Faptele lor desvăluie cugetele oamenilor“ zice sfânta Scriptură. Fapta baptistului îl arată pe el și pe cei de o seamă cu el; ce fierb ei, ce uneltesc ei. Decât, organele datoare să mențină ordinea, trebuie de acum să vegheze mai de-aproape pe cei cari se întrunesc nu ca să se roage, ci ca să pună la cale crime ordinare.

Cuvântarea

cu care dl Dr. Cornel Corneanu a deschis adunarea generală a F. O. R.-ului, ținută la 26 Iulie 1936 în Bozovici.

Binecinstitori frați în Domnul,

Datoram Almăjului și oamenilor săi de eri și de astăzi această prăznuire a ortodoxiei bănațene. Și i-o dăm cu aleasă iubire creștinească în această Duminecă, închinată amintirii mucenicei Paraschiva, pe care biserica noastră dreptmăritoare o cinstește cu următorul icos mult grăitor: „Glasul Mirelui pe tine chemându-te ca pe o mireasă cu cununa nestrucăciunii te-a împodobit, prea mărită și de Dumnezeu înțeleptită Paraschivă, și cu purtătorii de chinuri și cinstiții mucenici după vrednicie împreună te-a numărat, cu care veselindu-te fă pomenire pentru *cei ce săvârșesc astăzi sfânta ta prăznuire și se adună în lăuntru bisericii tale*. Și stând acum într'ansa din suflet îți aducem ție cântări prea mărită și cuvioasă martiră!“

Adunați „în lăuntru bisericii“ din Almăj plecăm genunchii noștri și înălțăm rugă cucernică către proteguitoarea ei de totdeauna: „Pe tine palatul cel veselitor și lăcașul cel luminos al împăratului tuturor, prea sfântă Stăpână, te lăudăm rugându-ne: fă-ne pe noi lăcașuri celui ce s'a născut din tine, fiind curățit de toată răutatea cea potrivnică și neîncetat strigând: *preoți lăudați, popoare prea înălțați pe Christos întru toți vecii!*“ (Peasna a 8-a a Născătoarei).

Biserica bănațeană și-a constituit aici în Almăj o fortăreață nebiruită care, împreună cu episcopia, respectiv mitropolia Mehadie (1370-1480) și cu episcopia Caransebeșului, formau *triunghiul afirmării naționale și eclesiastice a Banatului*. Altoirea fășii de pământ, pururea românesc, din acest triunghi, prin preoții trimiși de vlă-

dica Damaschin Dascălu (1708-1725) al Olteniei „ca să facă slujbă dumnezeiască poporului ortodox din meleagurile Banatului unde nu sunt preoți.....“ (Vezi hrisoslovul din 1721), și prin infiltrațiunile oltene, macedonene și albaneze de după pacea dela Pojarevatz (21 Iulie 1718), dau vieață consolidată și roditoare celui al șaptelea district valahic, cu 16 sate și cu aproape 25.000 suflete ortodoxe. Bazinul Nerganului, hotărnicit la răsărit de munții Crainei, la sud de cracul Almăjului, la vest de Pleșuva, iar la nord de falnicul Semenice, constituie o izolată unitate geografică, grație căreia flința noastră etnică s'a păstrat aici mai pură ca aiurea, transmițând statornic, prin defileul Săschii, comorile sufletești regeneratoare ale Olteniei, șesului bogat în holde de aur dar și în oameni cu inimă de aur al Torontalului. Dominațiunea de o mie de ani a ungarilor nu a putut deci recolta aici decât 37 suflete, cea desnaționalizatoare a bisericii sârbești de un veac și jumătate 17, iar cea cutropitoare a turcilor de patru veacuri numai pe ienicerul Regep aga din Rudăria, — prieten bun al lui Tudor Vladimirescu și ctitor la 1815 al bisericii noastre din Tufări — și pe cei trei frați ai săi. Căci almăjenii au fost întotdeauna călăuziți de principiile marelui român Mihail Kogălniceanu: „omul totdeauna înainte de neam și-a iubit familia, înainte de lume și-a iubit neamul și *partea de pământ..... în care părinții săi au trăit și s'au îngropat!*“

Din această viguroasă tulpină daco-romană a răsărit în schimb banul Severinului (1495-1508) Iacob Gârlișteanu, sfărâmătorul turcilor dela 1501 la Cladova, Vidin și Nicopole, cel apreciat pentru vitejie de regele Matei Corvinul. I-a urmat după trei secole revoluționarul Eutimie Murgu, coleg la Universitatea din Budapesta cu Andrei Șaguna, care nu merge în Ardeal să prezideze, cum îl chemase Simion Bărnuțiu, adunarea dela Blaj, ci trasează, — încurajat și de N. Bălcescu, A. Russo, I. C. Brătianu, M. Kogălniceanu și alții, — în cea din 27 Iunie 1848 dela Logoj, dimpreună cu cei 20.000 bănațeni ai săi, politica din viitor a Banatului, decretând „*Banatul de autonom și fără a Românilor, în frunte cu căpitanul suprem la Logoj și cu mitropolitul românesc la Timișoara*“.

Acest îndrăzneț crez politic al „căpitanului suprem al Banatului“ Eutimie Murgu, cel care nu se considera „supus al țării ungurești“ (T. V. Păcățeanu: Cartea de aur I. p. 349) luminează viața obștească a Banatului până în zilele noastre. Lui i-s'a închinat și generalul Traian Doda, înfăptuitorul „Comunității de avere“ care, ales pentru a treia oară deputat al Graniței, nu

se teme să lămurească adevărul: *poporul românesc nu are loc în constituția maghiară.....* deci eu nu voi lua parte la desbaterile Dietei ungurești....“ (Scrisoarea din 10 Octomvrie 1887 către președintele Camerei ungare). Lui și-a dat jertfelnic sufletul său într'aripat Dr Ioan Sîrbu, dărâmatorul încă la 1904 al granițelor prin reînvierea imperiului lui Mihai Vodă Viteazul. Lui i-a înălțat altar de preamărire vlădica Dr Iosif Traian Badescu și soborul duhovnicesc al preoților almăjeni, întăritori de lege bănățeană, și ziditori la capătul răzmerițelor cu Turcii, 1792, ai celor 15 biserici de piatră, ridicate pentru slava lui Dumnezeu și ocrotirea neamului¹⁾.

În dipticul protopopilor și cel al preoților, cari v'au împodobit altarele, inserăm pe cei mai vrednici de pomenire, pe cronicarul Nicolae Stoica de Hațeg (1795-1832), pe realizatorul Lazar Rădac (1833-1841), pe care neasemuitul Ioan Tomici „strajă îl pune casei lui Israil“ (din cuvântarea de instalare dela 5 Noemvrie 1833), pe întrepidul naționalist Mihai Popovici (1874-1910), pe asesorii consistoriali Ilie Câmpianu din Prigor și Mihai Blidariu din Prilipeț, încercați și pricepuți colaboratori ai episcopului Ioan Popasu, pe deputații sinodali Nicolae Brânzeiu din Bozovici, pe Dimitrie Bogoevici din Bănia, pe monografistul Vasile Popovici din Pătaș, pe arhimandritul Ghenadie Bogoevici din Bănia, chivernisitorul fundațiunii Gozdu, și pe fericitul protopresbiter militar Pavel Boldea din Borlovenii-vechi, statornicul îndrumător al ofițerilor și soldaților români înspre idealul național, — trecuți de mult în corturile dreptilor cu viață neprihănită și cu fapte pilduitoare înscrise în istoria neamului.

Cărțile funduare dela 1787-1804 ne arată, că în această epocă au funcționat în Almăj următorii preoți, fondatori de venerabile familii preotești cari s'au menținut până în zilele noastre: la Bănia Dimitrie Bogoev și Grigore Pircea, la Borlovenii-vechi: Ilie Milușescu, la Bozovici: Gh. Stanoievici, Gh. Dimitrievici și M. Popovici, la Dalboșeț: Andrei Câmpianu, la Gârboveț: Gh. Damianovici, la Moceris: Vasile Ierba, la Pătaș: Petru Popovici și Ianăși Rosca; la Prigor: Ilie Câmpianu, Andrei Licarețiu și Teodor Câmpianu, la Prilipeți: Petru Popovici și diaconul Petru Drăgăla, la Rudăria: Iovan Popovici, la Șopotul-vechi: Grigore Badescu. Iar

1). Biserica din Bănia s'a zidit la 1870, cea din Borlovenii-noi la 1877, cea din Borlovenii-vechi la 1807, cea din Bozovici la 1798, cea din Dalboșeț la 1828, cea din Gârboveț la 1790, cea din Lăpușnicul mare la 1770, cea din Moceris la 1802, cea din Pătaș la 1812, cea din Prigor la 1805, cea din Prilipeț la 1834, cea din Putna la 1896, cea din Rudăria dela 1804 a fost rezidită la 1820, cea din Șopotul nou la 1845 și cea din Șopotul vechi la 1828.

peste o sută de ani, la 1890, găsim în aceleași comune almăjene slujind la altarul Domnului pe următorii preoți: la Bănia pe Ioan Bogoevici și Vichente Pirtea, la Borlovenii-noi: pe David Popovici, la Borlovenii-vechi: pe Pavel Boldea, la Bozovici: pe Nicolae Brânzeiu, Gheorghe Dimitrievici parohi, Gheorghe Dimitrievici și Ioan Brânzeiu capelani, la Dalboșeț: pe Nicolae Câmpianu, la Gârboveț: pe Maxim Novacovici paroh, Nicolae Novacovici capelan și Ioan Nicolaevici diacon, la Lăpușnicul-mare: pe Gheorghe Nedici, la Moceris: pe Nicolae Goanță, la Pătaș: pe Vasile Popovici, la Prigor: pe Iosif Câmpianu paroh și Teodor Câmpianu capelan, la Prilipeț: pe Mihail Blidariu, la Rudăria: pe Moise și Iacob Sîrbu, la Șopotul-nou: pe Ioan Goanță, iar la Șopotul-vechi: pe Pavel Chimbir.

Simbolul credinței bănățene a fost propovăduit și de învățătorii școalelor naționale, ce înmuguresc în Almăj încă dela 1775 și în cari, din ordin împărătesc, „pe lângă catehis se învăța cetirea, cât e posibil scrierea și cele patru operațiuni ale socoții....“ (Rezoluțiunea din 1 Februarie 1774). Școala națională din Bozovici e ridicată în curând, la 1777, în „Trivialschule“, rămânând ca instrucția primară să o îndeplinească școala confesională, înființată din daniile bisericii la 1832, dar comunalizată, ca toate școlile din Graniță, la 1875. Aceste școli rurale, cu dascăli eminenti, deși dotați numai cu 15 florini pe an, și supravegheați de directori-inspectorii ca renumiții Teodor Iancovici de Mirivo, Vasile Nicolici, Grigorie Obradovici, Constantin Diaconovici-Loga, protopopul Ioan Tomici, Vicențiu Babeș, ne dau pleiada de viteji ofițeri, de preoți cucernici, de dascăli luminați, de intelectuali de seamă, între cari cu duioșie îmi reamintesc pe prietenul Gheorghe Novacovici, fiul părintelui Nicolae dela Gârboveț, ucenicul în naționalism al marelui bănățean Dr Aurel C. Popovici, care inspirat de eternele învățături ale Mântuitorului își sfătuește astfel neamul: „În lume strâmtoare aveți, ci îndrăsniți, eu am biruit lumea“. (Ioan c. 16 v. 33).

Credeul național și ortodox al almăjanului Eutimie Murgu, difuzat cu „încredere în Dumnezeu“ (Ioan c. 14 v. 1), în cei 70 de ani de strâmtoare a determinat Banatul să îndrăznească și îndrăznind întotdeauna în umbra sfintei cruci, care „pentru cei ce pier e nebunie, pentru noi însă cei care ne mântuim este puterea lui Dumnezeu“ (Apostolul zilei, I. Cor. c. 1 v. 18), să.... *învingă*. Și învingând ne-am clădit casa neamului întregit, asemenea bărbatului cuminte din predică de pe munte a lui Iisus, pe.... *stâncă*. Și a căzut ploaie și au venit râurile și au suflat

vânturile și au bătut în această casă și ea n'a căzut, căci era întemeiată pe stâncă". (Matei c. 7 v. 24-25). Și nu va cădea, până ce vom și să ne „ferim de prorocii cei mincinoși care vin la noi în îmbrăcăminte de oi, iar pe dinlăuntru sunt lupi răpitori" (Matei c. 7 v. 15). Acești proroci, care „amăgesc chiar și pe cei mai aleși" (Matei c. 14 v. 24) cu loznici și curente ce nu răsar din brazda viguroasă a satelor noastre, sporesc în aceste zile de zguduire sufletească.

Mântuitorul Christos ne învață, că „dacă o casă se va desbina întru sine, casa aceea nu poate să se ție, întocmai ca și o împărăție dacă se va desbina întru sine, acea împărăție nu poate să mai stea". (Marcu c. 3 v. 24-25).

Acest adevăr mesianic îl îndeamnă și pe marele dascăl al neamului, dl N. Iorga, ca în cuvântarea sa de deschidere din vara aceasta a Universității populare din Vălenii de munte, să rostească: „Nici odată nu a fost mai puțină sociabilitate ca astăzi, nici odată nu a fost dușmănie mai mare în țară ca în zilele noastre. Oamenii sunt împărțiți în tot felul de tabere. Intr'un cătun cu 25 de locuitori, s'ar putea ca fiecare partid să-și aibă câte un reprezentant. Toți acești reprezentanți se dușmănesc între ei... *Românii nu se cunosc întru ei*: aceasta e marea nenorocire de după război a neamului românesc".

Ca să vă cunoaștem, și ca să ne cunoașteți, iubiți frați în dreapta credință, descinde astăzi F. O. R.-ul nostru eparhial pe aceste plaiuri, ce au fost încadrate întotdeauna în slavă națională și ortodoxă, chemându-vă stăruitor spre Christos Mântuitorul: „Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul meu asupra voastră și învățați dela mine, că blând sunt și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre. Căci jugul meu este bun și povara mea ușoară este". (Matei c. 11 v. 28-30).

Venind cu toții la Christos și găsind odihnă sufletelor noastre vom fundamenta *solidaritatea creștinească*, atât de trebuincioasă unității și consolidării statului românesc întregit, visat în măririi și în umiliri, în dureri și în bucurii, secole de-a rândul și de voi, frații mei almăjeni.

Dar vom întări și *ortodoxia bănățeană*, pentru a cărei biruință și-au topit vieața în mucenicie și Murgu, și Doda, și Sirbu, și vlădica Iosif, și toți cei de un neam și de o lege cu dânșii, și care este piatra cea din capul unghiului al crezului nostru național de astăzi, temeluit pe crezul celor 20.000 bănățeni de acum 88 de ani din capitanatul lui Murgu: *ideia bănățeană*, „piatra cea vie de Dumnezeu aleasă, cea de mare preț a Sionului — bănățean —, de care nu

se vor rușina cei ce cred într'ansa" (I. Petru c. 2 v. 6).

Marele vostru almăjan, căruia la 12 Mai 1929 i-ați ridicat acest monument, a luptat la 1848, suferind prigoane, umiliri, bătăi, temnițe și surghiun pentru un Banat desrobit și „țară a Românilor". El a „strigat de neatârnată și biserică și eparhia română".... și i-a dat pe cel dintâi vlădică român, — așa cum o cereau la 10 Februarie 1717 și cei 12 preoți și 40 cneji, din districtele Logojuului, Caransebeșului și Almăjului, — pe Ignatie Vuia, care în drumul său de triumf spre Oravița făptuirilor sale, cinstește Almăjul cu cea dintâi vizitație canonică a sa, întocmai ca episcopii Vichente Vidac la 1773 și Iosif Ioanovici de Șacabent la 1797.

Crugul vremii s'a scurs cu uriașe jertfe pentru neam. Și după jumătate de veac dela asfințirea sa (12 Maiu 1870), almăjenii din oastea biruitoare a lui Vodă Ferdinand îi vestesc chiar în Budapesta muceniei sale, la 4 August 1919, izbăvirea Banatului său. Moaștele îi sau cutremurat și au cerut și ele izbăvirea din pământul blestemat. Ruga i-s'a împlinit și ele au fost așezate la 21 Decembrie 1930, tot de voi almăjenii, în Câmpul libertății al Logojuului, unde își înfiripa-se crezul său și al Banatului său.

Desrobitu-s'a Banatul, dar... fără întinsurile Torontalului, străjuite și eri și astăzi de cula românească a Vârșetului și stropite și de apele cu „grăunte de aur"²⁾, ce țâșnesc de sub piatra Semenicului.

Restauratu-s'a și biserica strămoșească, dar... fără mitropolia Timișorii, cel mai de căpetenie din cununa dezideratelor, a căror întrupare România mare o datorează nădăjduirilor noastre bănățene.

Sărman Banat, „copil al suferinții, de jalea lui ne-au reposat și moșii și părinți.....!" (O. Goga: Noi). „Deșărtăciunea unui vis — ne împlinit — noi o stropim cu lacrimi.....", cu vorbe, cu vrăjmașii, cu desbinări, uitând comamentul *unirii tuturor, ce duce la.... izbândă* și la zdrobirea „cărții legilor bătrâne".

În ultima s'a cuvântare, cea de despărțire de lume, Iisus Mântuitorul ne sfătuiește: „Să nu se turbure inima voastră, ci *aveți credință în Dumnezeu și aveți credință în mine*" (Ioan c. 14 v. 1).

Această credință în Dumnezeu ne solidarizează în Christos și pentru Christos și „clădin-du-ne ca pietrii vii în casă duhovnicească.... să

2). Fr. Grisellini: Istoria Banatului..... p. 294.

aducem prin Isus Christos jertfele sufletului, plăcute lui Dumnezeu" (I. Petru c. 2 v. 5) și să afirmăm „din straja dimineții până în noapte” *ortodoxia bănățeană* și prin ea *voința neclintită a poporului bănățean*, dospită în sufletul său bimi-lenar, care cere integrarea Banatului în dreptu-rile sale istorice.

Cucernici frați în dreapta credință,

Intr'un amurg de vară din preajma vifo-ninței celei mari, 19 Iulie 1912, arhipăstorul Miron, cel care a rostit la 6 Iulie 1936 în mo-numentala catedrală, cu origini din veacul al XII, a Lincoln-ului crezul ortodox niceo-con-stantinopolitan ascultat în genunchi de episcopii și poporul anglican al Mării Britanii, își îndreptă misionada sa națională și duhovnicească înspre Pătaș.

În faptul serii cei o mie credincioși înșiru-iți dela capătul satului până la biserica ce își prăznuia centenarul, cu lumânări de ceară aprin-se în mâini cântau imnuri de slavă. Iar clopo-tele băteau înflorate de emoție și văile și dealu-rile se cutremurau de sfânta evlavie ce stăpâ-nea firea. Preoții îmbrăcați în podoabe de aur, cădelnițeau stihirea „cuvine-se hirotonia cu harul ceriurilor ție, drept vestitorule apostol al unei vremi ce va să vie” (Goga: Apostolul). Iar ierarhul iluminat de duh sfânt poruncind poruncește cele pentru Inviere: „deschideți boe-ri porțile voastre, ca să intre împăratul mării...” Prorocia vlădiciei, închinător de țară, s'a împlinit nu după mulți ani. Împăratul mării s'a cobo-rât și în aceste văi și Almăjul i-a deschis larg porțile sufletului său. Iar El „trezind din somnul lui pământul”, i-a rumenit tradiția.....

Cine a trăit aceste zile, distanțate între-olaltă de un sfert de veac, nu se străduiește să definească cu vorbe ortodoxia bănățeană. Ea nu se definește, *ci se trăește.*

Fraților mei iubiți,

Drapelul ciuruit de gloanțe, pe care-l poartă soldații în fruntea unei unități ostășești, nu-i decât un petec de pânză. Și totuși când te vezi în fața lui, simți un fior de evlavie în sufletul tău, dacă e... *suflet în tine.*

Sufletul nostru bănățean, — și mare și nepătruns de oamenii altor melcaguri este acest suflet, — se închină întreg în fața drapelului ortodoxiei bănățene, pe care F. O. R.-ul îl în-fige astăzi din nou cu vigoare în brazda româ-nească a Almăjului.

Binecuvântați, cucernici preoți, acest prapor, iar voi almăjeni, descoperiți-vă în fața lui și

reculeși în cugete și în simțiri cântați „cântarea lui Moisi și cea a lui Isus Christos: mari și minu-nate sunt lucrurile Tale Doamne Dumnezeule atotțiitorule! Drepte și adevărate sunt căile Tale, împărate al neamurilor” (Apocal c. 15 v. 3).

El va duce la biruință ortodoxia bănățeană, căci „cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați!”.

Preotul, laicul și neajunsuri bisericesti.

De: Iosif Pepi Târziu subvizor școlar de Arad.

Scriu acest articol în memoria Prea Fericitului Părinte Dr. Grigorie Comșa muncitorul fost episcop al Aradului, ca prinos de recunoștință pentru marea cinste făcută mie fiind între cei mai apropiați învățăcei ai săi și căruia îi pot mulțumi că educația ortodoxă primită în familie și desvoltată de harnicii mei profesori dela preparandia din Caransebeș, a avut con-tinuitate și a fost perfecționată de acest mare Arhieru, servindu-mi de îndemn a propovădui Cuvântul Domnului în școala noastră de stat al cărei servitor cu plă-cere mă numesc.

„Celce nu are legături cu Episcopul și preoții lui nu face parte din biserică”, zice Sfântul Ignatie ce 1 Mare. Aceste instructive cuvinte au fost rosite de Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Vasile cu ocazia înscunării Prea Sfințitului Părinte Dr. Andrei Mageru Episcopul de Arad, în calitatea sa de delegat al Inalt Prea Sfințitului Părinte Mitropolit Nicolae al Ardealului, în catedrala din Arad. Acest cuvânt a răscolit sufletele arădanilor noștri și a format obiect de discuții și meditații la mulți cari erau indiferenți față de biserică și tagma preotească, și a contribuit nespus de mult să apropie pe mulți oameni cari numai pe hârtie figurau ca ortodoxi, de Prea Sfin-țitul nostru Andrei. Acest citat a rămas în mâinile noas-tre armă tare contra necredincioșilor bapțiști, pocăiți etc. cu cari ducem luptă grea la granița de Vest a țării.

Vecinica noastră recunoștință Părintelui Episcop Vasile pentru furnizarea acestei arme noi și foarte eficace.

Starea în care se află biserica noastră ortodoxă și preotul ei, trebuie să umple de durere pe fiecare orto-dox și în această stare sufletească de sigur își va pune întrebarea: până când și unde vom ajunge dacă vom continua tot așa?

Voiu începe cu satul, izvorul neseecat de alimentare a cadrelor românești din orașele noastre. În sat singurul sămănător în ogorul neamului și nerăsplătit nici după munca sa, nici după poziția sa și nici după pregătirile sale e preotul nostru ortodox. În loc de plată și răsplată, ce primește? Jalbele contra preotului dimpreună cu deputațiunile la superiori sunt puse la cale în marea lor majoritate de unii intelectuali ai satelor, cari după che-marea lor ar trebui să se simtă obligați a da mână de ajutor preotului slujitor la altarul răscumpărării noastre. Aceasta o afirm ca unul care pe lângă misiunea ce o am de a controla mersul învățământului primar din cele 120 comune din județul Arad, ca bun ortodox mă inter-resez și de starea în care se află biserica mea, păstră-toarea limbei și credinței strămoșești.

Să recunoaştem cu toţii: azi situaţia morală şi materială a preotului nostru nu e cea din trecut. Nu pentru că acest apostol nu ar fi însufleţit de chemarea sa, sau ar fi cuprins de păcatul lenevirei. Cercetând mai amănunţit cauzele acestei stări precare a preotului nostru, departe de a fi ea o vină a lui. Şi iată de ce:

1). După războiu lumea s'a stricat. Biserica l-a învăţat pe om să nu ucidă, să îşi iubească pe deaproapele său; dar, porunca împăratului l-a dus la războiu unde a avut ocazie să se obicinuiască cu sângele vărsat. Venind acasă fostul nostru dreptcredincios, a adus în sufletul său ura de frate, nemulţumiri cari l-au ajutat să simtă plăcere dacă nu în a ucide, cel puţin în a se certa. Un om singuratic şi chiar colectivitatea satului, aflată în o astfel de debandadă sufletească, a fost uşor de îndârjit contra preotului satului său, natural aceasta nu din interes obştesc ci din interes strict personal al câte unui intelectual al satului, numească-se el învăţător, notar sau mai ştiu eu ce. Aceştia apoi pun la cale delegaţii formate din ţărani pe cari aproape zilnic îi vedem la sediile noastre episcopoeşti. E un spectacol dureros şi nu ne serveşte spre cinstă îndeosebi acolo unde trăind între minoritari avem lipsă şi de bunul simţ a ne spăla rufele noastre între noi, fie aceste rufe de caracter bisericesc, şcolar ori politic. Deci totul, toţi şi toate în contra acestui preot. Nu căutăm cauzele ci fără cruţare lovim în biserică şi în slujitorul ei.

Pe lângă acestea mai constat o neomenească uitare faţă de nevoile materiale ale preotului din partea laicilor chemaţi, care uitare i-au dus la trista situaţie că şi sub acest raport lasă foarte mult de dorit.

2). La desmembrarea sufletească a satului au contribuit şi diferitele secte, cari primind ajutor bănesc din alte ţări, au avut posibilitatea de a pune în mâna ortodoxilor noştri felurite broşuri, prin cari erau atacate nu numai învăţăturile bisericii noastre ci biserică şi unicul servitor credincios al ei, umilul preot al satului. La aceste atacuri vehemente cu ce a răspuns biserică noastră? Cu foarte puţin. Aceasta din cauza că puţinele fonduri depuse pe la bănci le-a pierdut iar puţinele domenii din venitul cărora se augmentau lipsurile bisericii, au fost expropriate fără milă şi fie-mi permis a spune, şi fără raţiune. Şi cine a votat aceste legi? Tot fiii de ţărani, învăţători şi preoţi ajunşi nu pe bază de merit sau capacitate, „părinţi ai ţării“. Toţi ortodoxi în teorie şi de formă.

3). Preotul satului nu mai are posibilitatea de a arăta tot farmecul serviciului nostru divin, fiindcă învăţătorul care nu se mai apropie de strană făcând pe cantorul, nu mai conduce corul elevilor şi astfel nu îşi dă contribuţia la înfrumuşetarea slujbei. Serviciul nostru divin fără corul şcolariilor e ca şi serviciul divin reformat fără predică.

4). Credincioşii în trecut veneau cu drag la sfânta biserică aceasta nu numai ca să se roage ci mai ales ca să îşi audă odraslele cântând în cor, să le audă cetind apostolul, să îi vadă îmbrăcaţi în stihare la serviciul divin. Toate acestea erau totodată şi mijloace de a atrage credincioşii la Casa Domnului.

5). Astăzi, nu din vina preotului nostru, urmaşii foştilor dascăli confesionali au devenit „domnul învăţător“ care spre nefericirea lui, nu mai depinde de biserică şi preot, ci din vina acelor cari la alcătuirea legii învăţământului primar nu şi-au dat seama de însemnătatea cantoratului purtat de dascăl în satele noastre de dincoace de Carpaţi. Astfel, oricâtă dragoste ar fi avut tinerii elevi ai şcolărilor normale faţă de cantorat, nu

aveau de unde a-l învăţa, căci Dl profesor de muzică nu ştie nici el glasarile. Deci şi aici a rămas preotul singur singurel şi am mulţumirea sufletească să constat atât în dieceza Aradului cât şi a Caransebeşului spre cinstea preoţimeii noastre care îşi formează cantori din elevii şcolărilor noastre de stat.

Spiritul pătrunzător şi marele interes ce îl poartă Arhiepiscopul nostru Vasile faţă de biserică l-a făcut să se înscrie în program învăţarea cantoratului la şcoala normală din Caransebeş. Laudă şi cinstă P. S. Sale!

Munca şi rezultatul ei sub acest raport nu să vede acum ci mai târziu. Ce va deveni serviciul nostru divin atunci când noi cei vechi vom pleca dela catedre, e uşor de ghicit.

(Urmează)

ŞTIRI

Adunarea generală F. O. R., la Bozovici a decurs în împrejurări impresionante. Toţi preoţii din Almăj şi foarte numeroşi credincioşi au luat parte la serbare. S'a constituit şi un cerc al Almăjului alegându-se preşedinte medicul Dr. Livius Ruva din Bozovici.

În numărul viitor vom publica o dare de seamă şi întregul comitet pentru Almăj al F. O. R.-ului.

Noua lege administrativă înşiră între cheltuelile ordinare *obligatorii* ale comunelor între altele: a) Întreţinerea (deci şi chiria) localurilor şcolilor primare, încălzit, iluminat, material. b) Cărţi (deci şi de religie) pentru copiii săraci. c) Ajutoare bisericilor. d) Întreţinerea cimitirelor comunale, (iar unde nu sunt şi e lipsă de ele, înfiinţarea lor). e) Ajutorarea săracilor, contribuţiuni pentru ajutorarea şomerilor şi întreţinerea marilor mutilaţi, cari au domiciliul real în comună. (art. 181).

Mulţumită publică. Preotul şi epitropia din Prisaca exprimă şi pe această cale mulţumiri credincioşilor: Visantie Babeu şi soţia Maria pentru Tronul Născătoarei dăruit sfintei noastre biserici, iar credincioşilor; Horaţiu Coita pentru cele 2 jeţuri în plus dăruite spre lăcitate bisericii, cât şi femeilor Dochia Breban şi Iconia Burlea pentru măsaiul dăruit pentru sfântul mormânt al Domnului. Fie, ca Domnul să vadă din cer jertfa lor răsplătindu-li-o, din darul său cel bogat.

În numărul viitor vom publica o dare de seamă despre sfinţirea clopotelor din Prisaca.

Goana torţelor din Olimp. Se ştie că Germania organizează o mare expoziţie în vara acestui an. Expoziţia este onorată cu a 11 olimpiadă, organizată în Berlin. Zilele trecute au plecat, în acest scop din oraşelul mitologic Olympia al Grecilor conductul purtătorilor de torţe. Cu acest prilej s'au aranjat impresionante serbări, evocând credinţa mitologică a vechilor greci în lumina cea pururie nestinsă. Torţele duse din mână în mână vor ajunge zilele acestea în apropiere de Berlin în oraşul Olympia, improvizat anume pentru marile serbări.

Nr. 4782 Sc 1936.

CONCURS.

Tinerii cari doresc să fie primiți în școala eparhială de cântăreți din Caransebeș să înainteze la Consiliul eparhial cererile lor timbrate în regulă și însoțite de următoarele documente:

- 1). Extras de botez.
- 2). Certificatul de absolvire a cel puțin 4 clase primare.
- 3). Atestat de moralitate dela Oficiul parohial și
- 4). Certificat medical eliberat de medicul Dr. Tiberiu Ionescu din Caransebeș. Acest certificat îl vor produce numai cei cari se înscriu întâia oară în școală.

Spre orientare comunicăm, că în școală se primesc tineri între 18-25 ani, iar în cazuri bine motivate și sub această vârstă.

Toți elevii sunt obligați a locui în internatul școlii.

La înscrierea în școală fiecare achită taxa de 100 Lei pentru înscriere.

Pentru internat taxa este de 3600 Lei anual, care se plătește în trei rate de câte 1200 Lei, anume: una la înscrierea în școală a II-a la 7 Ianuarie 1937, iar a treia la 10 Martie 1937.

Orice absență justificată nu scutește dela plata vre-unei părți a taxei de întreținere.

Elevii au să aducă cu ei rufăria de pat și tot ce e necesar la o școală cu internat.

Cursurile încep la 1 Noemvrie 1936.

Caransebeș, în 25 Iulie 1936.

Episcopul diecezan:
+ VASILE

Judecătoria mixtă Caransebeș secția c. f.

Nr. 1710/1936 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea Rozalia Dr. Gheorghe Ianculovici născ. Erik dom. în Caransebeș contra urmăritului Klein Francisc (căs. cu Bartolf Johana) dom. în Caransebeș la cererea urmăritoarei Judecătoria ordonă licitațiunea nouă în baza art. 176 și 185 din legea LX din 1881, asupra 2/4 parte din imobilul înscris în c. f. a comunei Caransebeș (din circumscripția Tribunalului Caransebeș) Nr. coalei c. f. 1812 Nr. de ord. A. I. 1—2, Nr. top. 908, Casa Nr. 1186 în Intravilan 46 stp. Nr. top. 909 Grădină în intravilan 114 stp. Prețul de strigare 45.000 lei, redus cu 10% cu menținerea dreptului de uzufruct viager și de

locuință întabulat asupra 1/2 parte din această porțiune de proprietate a Mariei Bartolf născ. Behabetz pentru încasarea creanței de 19.480 lei capital, interese de 10% dela 16 Noembrie 1928, spese de proces și de executare de 27.047 lei, fixate până acum spese de 590 lei, fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **14 August 1936 ora 10** în localul of. al cărților funduare. In baza art. 150 legea LX. din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic decât prețul strigării redus cu 25% (art. 26 XLI. 1908.)

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauție, socotite pe cursul fixat în art. 42 LX. 1881, ori să predea aceluiaș delegat chitanța de depozitarea judecătorească prealabilă a garanției, și să semneze condițiunile de licitație (art. LX din 1881, art. 21 XLI. 1908.)

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitațiune, care se va continua fără amânare.

Caransebeș la 8 Maiu 1936.

Leo Pető ss. judecător **Dimitrie Lazarel** ss. dir. c. f.

Pentru conformitate: **D. Lazarel** dir. c. f.

Aviz pentru lucrări bisericesti.

Firma

Aurel Cotârlă

sculptor, Oravița, județul Caraș

execută tot felul de lucrări bisericesti precum: Iconostase, Tronuri, Strane, scaune, chivoturi, ripizi etc.

Pentru lucrări mari, ca Iconostase, etc. pot veni la fața locului pentru pregătirea planului și devizului și a da toate informațiunile necesare.

Am lucrat la peste 150 biserici, lucru ce pot dovedi cu certificate de mulțumiri din partea acelorora unde am lucrat. Premiat cu diplome și medalii de aur și argint dela expozițiunile din București,

==== Panciova, Lugoj, Sibiu. ====

12—52

Rog sprijinul binevoitor.

A viz școlar.

Direcțiunea liceului „Traian Doda“ din Caransebeș aduce la cunoștința tuturor celor interesați că potrivit art. 28-32 din Regulamentul de funcționare a școlilor secundare, lucrările de începutul anului școlar 1936/37 la acest liceu, se vor face în ordinea următoare.

A) Inscrieri.

a) Intre 25-31 August se vor face înscrierile în clasele I, II, III, IV, V, VI, VII și VIII ale elevilor promovați în lunie, înscrierile elevilor repetenți, precum și înscrierile la examenul de admitere pentru cl. I. și V.

Nu pot fi înscriși într-o clasă elevii declarați repetenți pentru a doua oară în acea clasă, nici elevii care în diferite clase au rămas repetenți pentru a treia oară în cursul inferior și pentru a doua oară în cursul superior, fie că au urmat la o școală publică sau particulară ori s'au pregătit în particular.

b) Intre 6-8 Septembrie se vor face înscrierile elevilor promovați sau repetenți în urma examenelor de corigență, ținute între 1-5 Septembrie, respective între 1-3 Septembrie.

c) Intre 11-12 Septembrie se vor face înscrierile elevilor ce au depus examene ca pregătiți în particular între 1-10 Septembrie.

d) Intre 8-10 Septembrie se vor face înscrierile în cl. I. pe baza rezultatului examenului de admitere ținut între 1-4 Septembrie, după ce s'au reținut cel mult 20% din locuri pentru repetenții clasei.

e) Intre 12-13 Septembrie se vor face înscrierile în cl. V. pe baza rezultatului examenului de admitere ținut în lunie și (7-12) Septembrie.

Inscrierea fiecărui elev se va face în baza unei cereri timbrate legal (formular tip. care se găsește la direcțiunea liceului).

Pentru înscrierea elevilor noi, cererea va fi însoțită de următoarele acte:

1. Extrasul de naștere.
2. Actul de botez.
3. Actul de revaccinare.
4. Actul de cetățenie pentru elevii de cetățenie străină.
5. Certificat de studii.
6. Taxa de frecvență care este de 2000 Lei, și se va plăti în 2 rate egale și anume:

a) rata I. de 1000 Lei, la înscriere împreună cu taxa către Comitetul școlar și taxa specială, care este de 525 Lei și obligatorie pentru fiecare elev.

b) rata II. de 1000 Lei, după vacanța Crăciunului. Cererile de scutire de taxă de frecvență se adresează Direcțiunii școlii odată cu cererea de înscriere, însoțite de actul de paupertate eliberat de primăria comunei și vizat de percepția sau administrația respectivă. Orfanii de războiu și fiii de invalizi promovați, sunt scutiți de taxa de frecvență, în baza actelor și cererilor de scutire.

Elevii repetenți ori corigenți nu pot beneficia de scutire de taxe.

Elevii repetenți, reînscrisi în aceeași clasă sunt obligați a plăti o taxă de 500 Lei, iar elevii corigenți vor plăti câte 100 Lei pentru fiecare obiect de studiu sau dexteritate la care vor trebui să fie examinați în Septembrie.

În cl. I-a nu vor fi înscriși decât numai elevii care la 1 Septembrie a. c., vor avea vârsta de cel puțin 10 ani și de cel mult 13 ani împliniți. Direcțiunea liceului acordă o dispensă de vârstă de maximum o jumătate de an sub etatea de 10 ani și peste vârsta de 13 ani. Dispense mai mari se acordă de Inspectoratul școlar Timișoara.

B) Examenе.

a) Intre 1-5 Septembrie, examenеle de corigență cu elevii ordinari.

b) Intre 1-10 Septembrie examenеle particulare de diferență și corigență cu elevii particulari.

c) Intre 1-4 Septembrie examenul de admitere în cl. I. Acest examen se va da din două probe scrise: limba română și aritmetică și dintr-o probă orală de citire.

d) Intre 1-4 Septembrie examenе de burse pentru 7 burse libere și 8 semiburse.

e) Intre 7-12 Septembrie examenеle de admitere în cursul superior (cl. V).

C) Internat.

Internatul liceului se deschide pe ziua de 17 Septembrie dimineața. Inscrierea la internat se face deodată cu înscrierea la liceu. Intrarea și instalarea se face în ziua de 15 și 16 Septembrie.

Taxa de întreținere anuală este de Lei 8600, plătită în rate lunare anticipat de 900 Lei, iar pe Septembrie 500 Lei. Fiecare elev depune la Direcțiunea școlii suma de Lei 150 drept cauțiune, ce se va folosi în contul deteriorărilor făcute de elevi.

În schimbul taxelor elevii au întreaga întreținere inclusiv supraveghierea pedagogică. Pentru vacanțe nu se fac scăderi la taxe.

Elevii vor aduce cu dâșii următoarele efecte: Uniforma școlară, 2 perechi ghete, 1 pereche papuci de casă, 4-6 cămăși de zi, 4-6 indispensabile, 2 cămăși de noapte, 6 perechi ciorapi, 3 prosoape, 6 batiste, 2 pahare de apă, 2 șervete, perii de haine și de ghete, cremă de ghete, periuță și pastă de dinți, săpun, ață albă și neagră, ace de cusut, 2 cărpe de pânză albă pentru șters tacămurile, 50+50 cm., 1 lingură, 1 cuțit, 1 furculiță, 1 linguriță, (toate din materie bună).

Pentru pat fiecare aduce, una plapomă, una perină, 2 fețe de plapomă, 2 fețe de perină, 2 fețe de pat, (cerșafuri), 1 saltea de dimensiune 190 cm. + 100 cm. și o cuvertură albă de pat.

Toate rufele vor purta monogramul elevului.

D) Alte dispoziții.

Cursurile se deschid la 16 Septembrie orele 8 dimineața, prin sfîntirea apei și în prezența corpului didactic, a comitetului școlar și a părinților care sunt rugați să ia parte la deschidere.

Elevii liceului sunt obligați a observa strict Regulamentul școlar. Nimeni, (afară de cl. I.) nu se poate prezenta la înscriere ori la școală în altă uniformă, decât în uniforma obișnuită la liceul nostru: haină închisă, pantaloni lungi sau scurți, ambele de culoare kaki și chipiuri obișnuit. Uniforma școlară și purtarea numărului de ordine la braț este obligatorie.

Caransebeș, la 15 Iulie 1936.

Director, Matei Armaș.

Secretar, Em. Demetrescu.